

به نام خدا

چگونه بهتر انشا بنویسیم

مؤلفان:

فاطمه گل محمدی

مرضیه ازگلی نژاد

سمیه ملکی ویدوجی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: گل محمدی، فاطمه، ۱۳۷۴
عنوان و نام پدیدآور: چگونه بهتر انشا بنویسیم / مولفان فاطمه گل محمدی، مرضیه ازگلی نژاد، سمیه
ملکی ویدوجی.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۶۸ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۷۸۳-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: مهارت انشانویسی
شناسه افزوده: ازگلی نژاد، مرضیه، ۱۳۶۰
شناسه افزوده: ملکی ویدوجی، سمیه، ۱۳۷۳
رده بندی کنگره: GV۴۴۰
رده بندی دیویی: ۳۷۳/۵۰
شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۶۲۲۶۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: چگونه بهتر انشا بنویسیم
مولفان: فاطمه گل محمدی - مرضیه ازگلی نژاد - سمیه ملکی ویدوجی
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۶۸۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۷۸۳-۶
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

تقدیم به :

تمام معلمان صبور و مسئولیت پذیر سرزمینم که با دل و جان مشغول
به تعلیم و تربیت فرزندان ایران زمین هستند.

فهرست

فصل اول: کلیات	۹
مقدمه	۹
فصل دوم: ادبیات نظری	۱۳
مبانی نظری مطالعه کتب غیردرسی	۱۳
نگاهی به تاریخچه کتاب و کتاب‌خوانی و مطالعه غیردرسی	۱۳
نگاهی به نظریات و جنبش‌های تاریخی در حوزه مطالعه غیردرسی	۱۵
روشنگری و جنبش رمانتیسیم :	۱۶
مطالعه آزاد در سده بیستم :	۱۶
رویکردهای غالب در شناخت کتاب و مطالعه غیردرسی	۱۷
رویکرد خواننده- واکنش :	۱۸
رویکرد معطوف به کهن الگو:	۱۹
رویکرد ساختارگرا	۱۹
رویکرد خوانش زیبایی شناسانه	۲۰
مطالعه غیردرسی :	۲۴
اثرات مطالعه غیردرسی :	۲۶
هدف، برنامه‌ریزی و جهت مطالعه غیردرسی :	۲۹

۳۰	برنامه‌ریزی :
۳۱	جهت مطالعه :
	راهبردهای مدیریت توسعه، برنامه‌ریزی و ترویج مطالعه غیردرسی و آزاد :
۳۲	
۳۵	عوامل مرتبط و مؤثر بر ترغیب به مطالعه غیردرسی
۳۶	تحصیلات والدین
۳۸	تأثیر و نقش دوستان، همسالان و یا هم کلاسی‌ها
۳۹	رسانه‌های گروهی و جمعی و ارتباطی:
۴۰	کتابخانه‌های عمومی
۴۱	عوامل اقتصادی
۴۲	شغل والدین
۴۳	درآمد (وضعیت دخل و خرج خانواده)
۴۴	مهارت انشانویسی
۴۴	تعریف انشا
۴۶	روش‌های آموزش انشا
۴۷	انواع نگارش ویژه دانش‌آموزان دوره دبستان
۴۹	تعریف املا

اهداف آموزش املاء و انشا ۵۱

روش‌های تدریس آموزش املا و انشا ۵۱

جمع‌بندی ۵۸

منابع ۵۹

فصل اول:

کلیات

مقدمه

تعلیم و تربیت کودکان تمامی کنش‌ها و روش‌هایی که رشد و تکامل توانایی‌های ذهنی و معرفتی، همچنین مهارت‌ها، نگرش‌ها و رفتار انسان را موجب شود در بر می‌گیرد. این تعلیم و تربیت با آموزش خواندن و نوشتن آغاز می‌شود که رابطه بین این دو اثر متقابل می‌باشد و ضعف در خواندن و گنجینه لغات و واژگان موجب ضعف توانایی نوشتن می‌شود. در یک دوره چهل ساله تاکید نظام آموزشی بر توجه به علوم پایه متمرکز شد و اهمیت خواندن و نوشتن در حاشیه قرار گرفت. این آغاز ضعف علوم انسانی در کشور ما به حساب می‌آید چرا که باسوادانی که در نظام آموزشی گذشته تحت تعلیم و تربیت قرار گرفته‌اند در خواندن و نوشتن مهارت‌های کم نظیری از خود بروز می‌دادند.

همچنین هم دایره اطلاعات واژگانی، زبانی و دستوری آن‌ها وسیع‌تر بود و هم متون کلاسیک ادبیات فارسی را به خوبی می‌خواندند (سرزعی، ۱۴۰۱).

مهارت‌های نوشتاری عبارت‌اند از مهارت‌های خواندن و نوشتن، از مجموع ارتباط‌های انسانی، ۲۶ درصد از وقت افراد به ارتباط‌های نوشتاری اختصاص می‌یابد. در این میان ۱۵ درصد خواندن و ۱۱ درصد صرف نوشتن می‌شود. آموزش مهارت‌های خواندن و نوشتن پس از آموزش سخن گفتن و شنیدن شروع می‌شود، زیرا فعالیت خواندن و نوشتن فنون پیچیده‌تری هستند که اساساً بر توانایی زبان انسان مبتنی‌اند. آموزش نوشتن، پس از فراگیری خواندن امری نسبتاً ساده است. متأسفانه آموزش نوشتن غالباً در حد فراگیری املا متوقف می‌ماند. در حالی که نوشتن باید به معنای ذخیره‌سازی و انتقال اطلاعات آموزش داده شود. همچنان که در آموزش خواندن، میدان و قدرت دید کودک اهمیت اساسی دارد، در آموزش نوشتن هم میدان و قدرت فکر کودک اهمیت اصلی دارد (عربی و کدخدا، ۱۳۹۵).

با توجه به مطالبی که در فوق به آن‌ها اشاره شد، شایسته است پژوهشی انجام گیرد تا نقش مطالعه کتب غیردرسی در ارتقا مهارت انشانویسی در بین دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی را روشن‌تر نماید.

فصل دوم:

ادبیات نظری

مبانی نظری مطالعه کتب غیردرسی

نگاهی به تاریخچه کتاب و کتاب‌خوانی و مطالعه غیردرسی

بیش از پنج هزار سال از آغاز نوشتن و از هنگامی که انسان به نیت اندیشه‌های خود و روابطش با محیط پرداخته است می‌گذرد. از هنگامی که بشر نوشته‌های خود را بر روی پوست، چوب، لوح گلی و پاپیروس ثبت کرد، کوشید مجموعه‌ای از این‌ها را در جایی گردآوری و نگهداری نماید و آنها را در دسترس پژوهشگران و نسل‌های آینده قرار دهد. بر پایه یافته‌های تاریخی، نخستین کتاب و کتابخانه مجموعه‌ای از لوح‌های گلین در بین‌النهرین بوجود آمده است. پر آوازه‌ترین کتابخانه دوران باستان کتابخانه اسکندریه بود که در سال دویست و سی پیش از میلاد از سوی اسکندر مقدونی ساخته شد و ساعاتی را برای همگان به مطالعه آزاد اختصاص داده بود (رکن‌الدین، ۱۳۹۷).

در چین باستان نیز در دانش و پژوهندگی و مطالعه ارزش بسیار قائل بودند. در چین سوادآموزی در کنار دانشوری در انحصار اشراف و درباریان بود و کتابخانه‌ها نیز فقط در دسترس آنان بود. در ایران هخامنشی نیز کتاب و کتابخانه‌ها ساخته شده بود و به مطالعه اهمیت می‌دادند و مکان‌هایی برای مطالعه همگانی در مجاورت کاخ‌ها ایجاد شده بود. با طلوع اسلام طبقاتی بودن تحصیل و کسب علم و دانش و مطالعه از انحصار طبقه‌های بالا بیرون آمد و گسترش یافت. در سده‌های سوم و چهارم هجری، علم و ادب و فرهنگ مطالعه و پژوهش در ایران به جایی رسید که آن را دوره زرین تاریخ سرزمین‌های اسلامی نامیده‌اند. سوادآموزی و علاقه به مطالعه آزاد تا جایی رشد کرد که برخی از دودمان‌های کوچک حکومتی امکانات آموزش و پرورش دولتی از جمله کتابخانه‌ها و مکان‌های مطالعه را برای قشرهای گسترده مردم فراهم نمودند. برخلاف سرزمین‌های اسلامی، اروپاییان در راستای گسترش فرهنگ مطالعه آزاد نخستین کتابخانه عمومی را در نیمه سده شانزده در انگلستان و منچستر ایجاد کردند. در سده نوزده قانون برپایی کتابخانه‌های عمومی در اروپا و آمریکا با هدف فراهم کردن امکان دسترسی به کتاب و گسترش فرهنگ

مطالعه از راه برپایی شبکه‌های سراسری کتابخانه‌ها را پیش روی خود قرار دادند (محمدی، ۱۴۰۰).

نگاهی به نظریات و جنبش‌های تاریخی در حوزه مطالعه غیردرسی

پیش از ادبیات نوین نهضت مطالعه، هنرهای همچون شعر، ترانه و قصه‌های فرهنگ عامه شکل‌های رایج بود و ارزش فرهنگ غالب جامعه را شامل می‌شد. در سده‌های میانه که بیشتر تأکید بر سوادآموزی و بهره‌مندی از هنر و ادب در انحصار طبقه‌های بالا بود، قصه‌های فرهنگ عامه زنده و پویا در میان گسترده‌ترین قشرهای مردم جاری بود و مطالعه مردم در این حد متوقف شده بود. در سده هفدهم پروتستان‌های اروپا بر تعلیم و تربیت کودکان متمرکز شدند و می‌خواستند کودکان خود را برابر با آیین خود تربیت کنند و در این راه کتاب و مطالعه آزاد را همچون ابزاری مهم و تأثیرگذار بهره می‌گرفتند (پولادی، ۱۳۹۹). در ادامه به مهمترین نظریات و جنبش‌های تاریخی تأثیرگذار در حوزه مطالعه آزاد اشاره می‌شود.